

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

جمهوری اسلامی ایران

حوزه علمیه فاطمه الزهراء(س) شهرستان کبوتران

عنوان:

بهرین ها و بدترین ها در نجاح البلاغه

استاد مریم بوظه:

سرکار خانم مولایی

محقق:

زهرا هاشمی

پیاپی ۹۴

ت
ح
م
م
د
ی
ه

﴿پاس و تایش خدای را که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تماش است و انوار حکمت او ددل
شب تار، در فشار.﴾

آفریدگاری که خویشتن را به ماشنامه داده ای علم را بر ما کشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده ضعیف
خویش را در طریق علم و معرفت بیازماید.﴾

تقدیر و مشکر

﴿بادعای خیر رای پدر عزیزم و با آرزوی سلامتی برای مادر مهربانم که باعث شدم زنجیره انگارم را با

نام و نش حضرت علی (علیہ السلام) پیوند بزنم﴾

﴿با مشکر از استاد کر اتفاق درم سرکار خانم فرزانه مولایی، که انگلیزه دو فی ام را در نوشت این تحقیق بیشتر مباحثه نموده است﴾

﴿باتقدیر فراوان از دوست عزیزم سرکار خانم راضیه بایانی که آرامش وجودش بهیشه بایه دلگرمی ام است﴾

تَدْبِيمْ بـ

﴿بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

که از نگاهش صلابت

از رفاقت محبت و

از صبرش ایستادگی را آموختم .)

نفسانی و بهره گیری نادرست از آن است و اگر میل و انگیزه به درستی به کار رود ، خود می تواند عامل بالندگی انسان در جنبه های ارزشمند زندگی باشد .

انسان بر اثر انگیزه شهرت طلبی در پی آن است که در میان دوستان و هم کلاسان خود موقعیت ممتازی به دست آورد و این فرد که در محل و شهر خود در پی کسب موقعیت اجتماعی است ، به تدریج و با رشد این ویژگی ممکن است به جایی برسد که حتی در صدد ایجاد دین یا مذهب فاسد برآید . ثروت اندوزی تنها عامل مذاهب و فرقه های انحرافی نبوده است ، بلکه در مواردی ، شهرت طلبی در کنار مال پرستی و حتی در مواردی شهرت طلبی به تنها ی موجب پیدایی انحرافات بزرگ شده است ، و گروهی در پی کسب موقعیت و شهرت و با صرف ثروت خود مذاهب انحرافی پدید آورده اند و یا کسانی برای رسیدن به پست و مقام نظیر پست وزارت یا ریاست جمهوری از ارتکاب کارهای نادرست دریغ نورزیده اند . از این روی ، باید خوبی برتری طلبی و موقعیت پرستی را یکی از بزرگ ترین عوامل انحراف و فساد دانست . خداوند در این باره می فرماید :

١ تِلْكَ الدَّارُ نَجَعْلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَ لَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ . این سرای واپسین را برای کسانی ساخته ایم که در زمین برتری و تباہی نخواهند ، و سرانجام [اینک] از آن پرهیزگاران است .^۱ همچنین امیر مؤمنان (علیه السلام) می فرمایند : گاه انسان از این به خود می بالد و غرق در سرور و شادمانی می شود که بند کفش او از دیگران بهتر است و با این کار مصدق آیه ی «تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَه» می شود .^۲

قرآن برتری طلبی را عامل انحراف و کفر فرعون و رسیدن او به مرحله ای از طغیان معرفی می کند که خود را پروردگار مردم خویش می دانست و به ستم پیشگی در حق آنان می پرداخت :

^۱ قصص (۲۸) - ۸۳

^۲ ابن جمعه، حویزی ، نورالثقلین ، انتشارات مؤسسه ای التاریخ العربي ، جلد ۵ ، ص ۳۵۰

«همانا فرعون در سرزمین [مصر] برتری جست و مردمش را گروه گروه ساخت . گروهی از آنان (بنی اسرائیل را زبون و ناتوان می ساخت ؛ پسراشان را سرمی برد و زناشان را [برای خدمت] زنده می گذاشت . همانا او از تباہکاران بود .

برخی از افراد منحرف که با سوء استفاده از احساسات مردم عادی در پی رسیدن شهرت و موقعیت اند ، وقتی در می یابند که اندیشه ها و ادعای واهی آنان خریدار دارد ، ادعای جدیدی را مطرح می کنند و هرچه می گذرد با افکار انحرافی خود افراد بیشتری را جذب خود می سازند تا از این طریق به نام و نان برسند .

ابتدا ادعا می کنند امام زمان (عجل الله تعالی و فرجه الشریف) را در خواب دیده اند . روز دیگر ادعا می کنند که حضرت را در بیداری ملاقات کرده اند . سپس اگر مردم این سخنان را باور کردن ، ادعا می کند که نایب آن حضرت اند و وقتی دیدند مردم شیفته و فریفته شده اند و این ادعاهای را باور کرده اند ، ادعا می کنند که خود ، امام زمان اند .

ما باید مراقب نفس خود باشیم و نگذاریم بذر فساد و گناه در دلمان افتاد و اگر تخم تلخ گناه ، خود خواهی و هوای پرستی در دلمان رشد کرد تا ریشه دار و تنومند نشده آن را از دلمان بر کنیم که در این صورت زندگی مان همراه با سلامت و سعادت خواهد بود . اما اگر چنین نکردیم و رفته رفته نفسانیات و هوس های شیطانی در ما تقویت شد و گسترش یافت ، چه بسا به جایی برسیم که راه بازگشته فراروی خود نیابیم .

بدترین ها در نهج البلاغه

* بدترین خلق نزد خالق

بدترین مردم در نظر خدا دو دسته اند: فردی که خدا او را به خودش واگذار کرده، چنین فردی از راه راست منحرف می گردد، به بدعت و مطالب انحرافی علاقه مند و آلوده می شود. چنین فردی به وسیله

آشوبگری گمراه گردیده، موجب انحراف کسانی است که در زمان زندگی و مرگ او از وی پیروی کنند، اشتباهات دیگران را به دوش می گیرد و گرو گناهان خویش است. و مردی که مجھولاتی به هم بافته و در میان انسان‌های نادان امّت جایگاهی پیدا کرده است، در تاریکی‌های فتنه فرو رفته و از مشاهده صلح و صفا کور است؛ آدم نماها او را عالم نامیدند در حالی که عالم نیست.^۱

*مبغض ترین بندگان نزد خدا

همانا از مبغوض ترین مردان در نزد خدا، آن بنده‌ای است که خدا او را به خود او واگذاشته است، این بنده (رها شده به حال خود) از راه حق متجاوز و بدون رهبری که دلیل راه است در حرکت است. اگر این بنده (رها شده به حال خود) به کشت و کار دنیوی خوانده شود به کار می‌افتد و اگر به کشت و کار اخروی خوانده شود کسل و افسرده می‌گردد، گویی آنچه به آن عمل می‌کند برایش واجب ولی آنچه در قبالش سستی می‌ورزد از او ساقط شده است .^۲

* قاضی نااهل

بدترین مردم در نظر خدا دو دسته اند: ... و مردی که در میان مردم به قضاوت و حل مشکلات که ضامن آن گردیده می‌نشینند، اگر مطلب مبهمی پیش آمد، رأی ضعیف و نظر بی ارزشی می‌دهد و از روی قطع هم نظر خود را صادر می‌کند، چنین فردی در مسائل مبهم، مثل تنبیدن عنکبوت است، نمی‌داند عملش صحیح است یا غلط.^۳

^۱ نهج البلاغه، خطبه ۱۷

^۲ نهج البلاغه، خطبه ۱۰۳

^۳ نهج البلاغه، خطبه ۱۷

نتیجه گیری

نهج البلاغه بی تردید پس از قرآن کریم گرانقدر ترین و ارزشمند ترین میراث فرهنگی اسلامی است. این کتاب مجموعه‌ای است به ابعاد وجودی یک انسان کامل ، زیرا نازلات و صادرات وجودی است که والاترین وجود پس از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) است . این کتاب منتشر انسان سازی و دریچه‌ای به نور ، و راهی از ملک تا ملکوت است .

نهج البلاغه ، صحیفه ساختن فرد و جامعه و آموزگار کفر ستیزی و فقر ستیزی است و نه تنها راه روشن بлагت که راه روشن هدایت است . دریای معرفت بی انتهای و نور هدایت بی خاموش است و دستورالعمل برای سعادت این جهانی و سعادت آن جهانی است .

در این تحقیق بر آن شدیم پاره ای از معارف ناب و انسان ساز نهج البلاغه را برای جویندگان حقیقت ارائه دهیم و نظر امام علی (علیه السلام) را در مورد برترین و بدترین انسانها بدانیم و در پرتو راهنمایی های آن امام همام سعی کنیم به انسان محبوب نزد خدا تبدیل شویم واز کسانی نباشیم که نزد خدا مغبوض ترین هستند و سعی کنیم با کلام راهگشای آن حضرت ، سعادت ابدی خود را رقم بزنیم.

منابع مأخذ

١. قرآن کریم
٢. نهج البلاغه
٣. حرعاملی ، محمبن حسن ، وسائل الشیعه، انتشارات مؤسسه‌ی آل‌البیت (ع)، قم، ۱۴۱۰ق
٤. حویزی، ابن جمعه، نورالتقلین، انتشارات مؤسسه‌ی التاریخ‌العربي، بیروت، ۱۴۲۲
٥. طباطبایی، سید محمد حسین، المیزان، ترجمه‌ی سیدمحمدباقرموسوی همدانی، انتشارات بنیاد علمی و فکری علامه طباطبایی، تهران، ۱۳۶۳
٦. قریشی، علی اکبر، قاموس قرآن، انتشارات دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۷۷
٧. مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، انتشارات دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۴۰۵ق
٨. مصباح‌یزدی، محمد تقی، در پرتواذرخش، انتشارات مؤسسه‌ی آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)، قم، ۱۳۸۱۹
٩. مصباح‌یزدی، محمد تقی، قرآن در آئینه نهج‌البلاغه، انتشارات مؤسسه‌ی آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)، قم، ۱۳۷۹۹